

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

בז א ב ג מ"י פ"ה מהל'
עירובין הלכה ז ח ט
טו טז ע"ה מ"י שפ"ה שפ"ה
ט:
בז ד מ"י ש"ס הלכה ז
טו טז ע"ה מ"י ש"ס
שפ"ה:
בז ה ו מ"י פ"ה מהל'
עירובין הלכה יח
סג ע"ה א טו טז ע"ה
א"ח ש"ס שפ"ה ד:
בז ז ח מ"י ש"ס הלכה
טו טז ע"ה ש"ס ש"ס
שפ"ה ז:

רבינו חננאל

רבינו חננאל (תמשיך)
ב פס"ר דמי, דכונן זה
כופין על מירת סדרים.
אמר שמואל המקפיד על
פחות משלו אינו עירוב.
יתערב לו עם (אחרון)
[אחרים] כדי שלא יקח
פחות משלו אינו עירוב.
לפי שלא נקרא עירוב
אלא שמתערב. ר' חנינא
אמר עירוב עירוב אלא
שנקרא מאנשי וורדינא.
פירוש אנשי וורדינא היו
ירושין בביקנות ובצרות
עין. אמר רב יהודי
אמר ר' שמואל החולק
עירוב בשני כלים אפילו
לביט הילל אין עירוב
עירוב. עד כאן [לא]
קאמי בית הילל דעירוב
עירוב אלא היכא דמלייה
למנא ונאחזי אכל פלגיה
הוא (פלגי) מילא אין
עירוב עירוב. ומי אמר
שמואל הכי שהחולק
לעירוב אינו עירוב, והא
אמר שמואל בית שמעון
בין עירוב אין צריך
ליתן פת מנהל. מאי
טעמא לאו משום דאמרין
פת דמנא בסלא כמאן
דנמנא בחרי עירוב דמי.
ושניין לד הכי קאמר
שמואל אין צריך להיות
לו פת בבית מאי טעמי
כדלחא חזי דירי, כלומר
[כל] הירושין קיבצם
אצלו בזה הבית, לפיכך
הוא אין צריך כלום.
אמר שמואל עירוב משום
קניין מקום. וא"ת (מה)
אמר [מפני מה] אין קניין
במעות לפי שאין מצוין
בערב שבת. ואקשינן אי
הכי אי עירב במעות
ליהוי עירוב, אלמא [נתן]
הנותן מעה לנחתום כדי
שיזכה בעירוב א' כו'.
ורחין דילמא אחי למימר
מעה עיקר וימנן דליכא
מעה ולא מערב בפת.
רבה אמר עירוב משום
דירה. איכא ביניהו שנתן
פירושה, לשמואל [הוא]
עירוב. דהא קניין איתיה
בפחות משוה פירושה.
לרבה לא הוי עירוב.

(א) לא וכו' וכו' משווי קמן דף
פ"ה ע"ה.

זו מביאה מתוך ביתה ואוכלת. לפ"ה דווקא נקט אצל אמנעית
בחילונות לא ולר"ת איכא למימר לרצונא נקט דכ"ש אמנעית
בחילונות דליכא למגור כולי האי ולפי' מהר"י נקט הא משום דמנא
פריך לרצון מאי שנא התם דפליגיתו וגוריתו והכא לא גוריתו מכדי
למה הדבר דומה כו'.

עירוב משום קניין. פירוש דבדאי
פת מניקין רשות להדדי
אע"ג דפירי לא עבדי חליפין מ"מ
קנו בתורת דמים וא"ת והתנן לקמן
בזהר (דף ע"ה). בעל הבית שהיה שותף
לשכניו לזה ציין ולזה ציין צריך
לערב ואמר בזהר (דף ע"ה): נמי ציין
חצורה שהיו מקווצין וקדש עליהם
היום סומכין על הפת שעל שולחן
משום עירוב ולמ"ד משום דירה אמי
שפיר וי"ל דכיון שיש קירוב דעת
ציניהן עשאוה חכמים כאלו הקנו זה
לזה: **מפני שאינה מצויה**. ובשאר
דברים נמי אין מערצין עירובי
חצירות אלא צפת דשכים טפי וגבי
שיתוף הקילו שלא להצריך פת ושרי
בשאר דברים דשכיחי קצת אצל
צמעה ללא שכיח כלל לא:
איכא ביניהו כלים ופחות משוה
פרושה. דלמ"ד משום
קניין אין מערצין צפחות משוה
פרוטא אע"ג דליכא מוון צ' סעודות
וא"ת וכו' איכא שוה פרוטה להוי
עירוב אע"ג דליכא מוון צ' סעודות
דהא אפילו בכלי הוי עירוב למ"ד
משום קניין אס כן מה צריך צ' סעודות
ו"ל כשמפרש ועושה דרך קניין לא
צעי חזי ללכילה וקונה אפילו בכלי
אצל צקתם כמו שרגילין לערב שאין
מפרשין ומתקדקין לעשות דרך קניין
צעי נמי שיהא צו חשיבות אונל:
וקטן

ואייתר אבל היכא דפלגיה מיפלג לא ותרתי למה לי צריכי דאי אשמעינן
התם משום דקפיד אבל הכא אימא לא ואי אשמעינן הכא משום דפלגיה
מיפלג אבל התם אימא לא צריכא אמר ליה ר' אבא לרב יהודה בבי מעצרתא
דבי רב זכאי מי אמר שמואל החולק את עירובו אינו עירוב והאמר שמואל
י' בית שמעוןין בו עירוב אינו צריך ליתן את הפת מ"מ לאו משום דאמר דכיון
דמנא בסלא כמאן דמנא הכא דמי ה"נ כיון דמנא בסלא כמאן דמנא הכא
דמי א"ל התם אע"פ שאין פת מ"מ דכולהו הכא דייירי אמר שמואל עירוב
משום קניין וא"ת מפני מה אין קונין במעה מפני שאינה מצויה בערבי
שבתות היכא דעירב מיהו לקני גזירה שמא יאמרו מעה עיקר וזמנין דלא
שביח מעה ולא אתי לאיערובי בפת דאתי עירוב לאיקלקולי רבה אמר
ה עירוב משום דירה מאי ביניהו איכא ביניהו כלי ופחות משוה פרוטה

וקטן

הימנו: הוטר רגילה לעצמו. דהא סלקא נפשה מיניה: וזה שאינה רגילה צו לא עירב. אפילו צפי עצמו: והיא נמי לא עירבה. לא עם זה
ולא עם זה: דוחין אוסר אצל שאינה רגילה. שלא לאסור על זה שעירב הואיל והאי לא מפקדא מידי דהא לא עירב: מדם סדום. דלפילו
מירידי: דלא חסר ציה לא מהני לחצריה והכא על כרחיה דחין ליה גציה: מדם סדום. שלי שלש: המקפיד על עירובו. אס יאכל אחד מבני
חצורה את הפת שנתן הוא: עירוב שמו. שיהו כולן מעורבין ומרוצין צו שלא ימחה זה בחצרו אלא שותפות נוחה וערבה: אנשי וורדינא.
ציקנין היו: החולק. בשני כלים אינו עירוב משום האי טעמא גופיה דמה עירוב שמו: דמלא למנא ואייסר. שלא יכול הכלי להחזיק כל
העירוב ולא חילוקו מדעת וכו' קאמר שמואל כגון שחילקו מדעת: ופריה למנא. ל' לשמואל הואיל ומתיריהו מד טעמא דקפיד וחולק: דמפלג
פלגיה. ובטל שמה דעירוב משמע מעורב: שמיניחין צו עירוב ארבעה שגבו עירובין ונתנוהו צבית חמישי אין צריך להניח שם פיתו: לאו
משום דכיון דמנא לוי. לבעל הבית ריפתא כסלא דידיה שהוא אוכל ממנו כמאן דמנא בכלי עם העירוב דמי: דכולהו הכא דייירי. משום פיתן
היחא להו דירתן וכ"ש בעל הבית שהוא דר שם ממנו בתוכו ואפילו אין לו פת בכל הבית שפיר דמי: עירוב. שהוא מזרפן טעמא משום קניין
שמתקנה לזה בעל הבית רשותו ונמנא כולם בעלים צבית זה שהעירוב מונח צו וכל חצר משועבדת לרשותם זו ואחת היא: ומפני מה אין
מערצין צמעה. ליתן כל אחד ואחד מעה ומעומי יקנו לו רשות חצירו: לאיקלקולי. להשתכח תורת עירוב: משום דירה. שדעתו של אדם
על פיתו והווי לזה כאלו דייירי בההוא ביתא ואין בחצר זו אלא דירה אחת והרי כל רשות החצר מיוחדת לצית זה: הכי גרסינן איכא ביניהו
כלי ושאיין צו שוה פירושה וקטן. למאן דאמר משום קניין יכולין לקנות בסודר כדרך שאר קניין ואין יכולין לקנות צפת שאין צו שוה
פרוטא ואפילו הוי מוון צ' סעודות ואין יכול לעשות הקטן לערב עליו עירובי דלחא צר מקנה ואקטויה הוא ולמ"ד משום
דירה לא מהני קנין סודר ומערצין באוכל שאין צו שוה פירושה וקטן גובה את העירוב צפית משויה לזה חדא דירה וקטן לאו מידי עביד:
למקום

אף זו דברי ר' שמעון. אפילו להשתמש שתייה עמה ר' שמעון הוא
דברי דהא אפילו אמנעית בשתייה נמי שרי אצל לרצון פליגי כדלחא
ואמרו שלשתן אסורין זו עם זו. ל"א אף זו דברי ר"ש ר' שמעון גופיה
לא שרי אלא חילונות באמנעית וקשיא ל' אי תנן צמתינן [מה:] היא
מותרת עמהן ועוד מאי אף הכי
צריכי ליה למימר זו דברי ר"ש אף
משמע דמתיריהו שרי. ולשון אחרון
זה שמעתי וכן עיקר והיא מותרת
עמהן דמתנינן מתוך כך שמואל
דביתר שימוש צבאמנעית קאמר
דומיא דהוא מותר עמהן דרישא
ואידי דתנא רישא הוא מותר עמהן
תני נמי סיפא ואף זו וכן משמע
אף ר' שמעון המיקל אסור צו דלין
אמנעית מותרת בחילונות אף אסור
זה ר"ש נמי אמרו כרצון. ואלישנא
קנא קשיא מאי ואודא שמואל לטעמיה
אי נמי הוא אמר כרצוה מאי נמי
למימר לרצון עירבה עם שתייה
אסורה עם שתייה דלין צ' רשויות
משתמשות לרשות אחת: מניא כיוסיה
דשמואל. דלפילו ר"ש לא החיר
אמנעית בחילונות דקדקתי זו מציאה
מתוך ציתה כו' ואילו אמנעית
בחילונות לא קאמר: ואודא שמואל
לטעמיה דאמר אף לר"ש אין שתי
רשויות משתמשות לרשות אחת: למה
דכרין דומה. אלשנא שצבית דרך
קאי: זו מציאה. באמנעית ואוכלת
זו מציאה באמנעית ואוכלת: חזי
שני שני מציאות. פתוחה לשניהן:
ה"ג עירבה עם שניהן אסורה עם
שניהן. אפילו לרצו שמעון והיינו
שמואל לטעמיה דאמר שמואל הלכה
דכרין המיקל בעירוב ואי הוה שרי
ר"ש צבא לא הוה אמר שמואל אסורה
עם שניהן: לא עירבה עם שניהן.
לא עירבה לא עם זו ולא עם זו:
אוסר על שניהן. מלהוציא מחלומיהן
למצי וכוון שרגילה כל ימות החול
ללכת ולצא בשניהן דרך פתחים
דקסת הרגל שיש לה אוסרתן דמפרש
דלי לא הוה רגילה אלא צבא לא
אסרה אלא צריך ואע"ג דרגילה עם
שניהן זו היא תקנתה מערבת עם
האחד וגליל דעתה שנתחלקה מן
האחר ומותר האחד לעצמו: יוסף
באחד רגילה. ללכת ולצא כל שעה
ובאחד אינה רגילה ולא עירבה לא עם
זו ולא עם זו זה שרגילה צו אסור
שחצר זו אוסרת עליו דמיניה הוא
והרי לא עירבה והאחר מותר שאינה

הימנו: הוטר רגילה לעצמו. דהא סלקא נפשה מיניה: וזה שאינה רגילה צו לא עירב. אפילו צפי עצמו: והיא נמי לא עירבה. לא עם זה
ולא עם זה: דוחין אוסר אצל שאינה רגילה. שלא לאסור על זה שעירב הואיל והאי לא מפקדא מידי דהא לא עירב: מדם סדום. דלפילו
מירידי: דלא חסר ציה לא מהני לחצריה והכא על כרחיה דחין ליה גציה: מדם סדום. שלי שלש: המקפיד על עירובו. אס יאכל אחד מבני
חצורה את הפת שנתן הוא: עירוב שמו. שיהו כולן מעורבין ומרוצין צו שלא ימחה זה בחצרו אלא שותפות נוחה וערבה: אנשי וורדינא.
ציקנין היו: החולק. בשני כלים אינו עירוב משום האי טעמא גופיה דמה עירוב שמו: דמלא למנא ואייסר. שלא יכול הכלי להחזיק כל
העירוב ולא חילוקו מדעת וכו' קאמר שמואל כגון שחילקו מדעת: ופריה למנא. ל' לשמואל הואיל ומתיריהו מד טעמא דקפיד וחולק: דמפלג
פלגיה. ובטל שמה דעירוב משמע מעורב: שמיניחין צו עירוב ארבעה שגבו עירובין ונתנוהו צבית חמישי אין צריך להניח שם פיתו: לאו
משום דכיון דמנא לוי. לבעל הבית ריפתא כסלא דידיה שהוא אוכל ממנו כמאן דמנא בכלי עם העירוב דמי: דכולהו הכא דייירי. משום פיתן
היחא להו דירתן וכ"ש בעל הבית שהוא דר שם ממנו בתוכו ואפילו אין לו פת בכל הבית שפיר דמי: עירוב. שהוא מזרפן טעמא משום קניין
שמתקנה לזה בעל הבית רשותו ונמנא כולם בעלים צבית זה שהעירוב מונח צו וכל חצר משועבדת לרשותם זו ואחת היא: ומפני מה אין
מערצין צמעה. ליתן כל אחד ואחד מעה ומעומי יקנו לו רשות חצירו: לאיקלקולי. להשתכח תורת עירוב: משום דירה. שדעתו של אדם
על פיתו והווי לזה כאלו דייירי בההוא ביתא ואין בחצר זו אלא דירה אחת והרי כל רשות החצר מיוחדת לצית זה: הכי גרסינן איכא ביניהו
כלי ושאיין צו שוה פירושה וקטן. למאן דאמר משום קניין יכולין לקנות בסודר כדרך שאר קניין ואין יכולין לקנות צפת שאין צו שוה
פרוטא ואפילו הוי מוון צ' סעודות ואין יכול לעשות הקטן לערב עליו עירובי דלחא צר מקנה ואקטויה הוא ולמ"ד משום
דירה לא מהני קנין סודר ומערצין באוכל שאין צו שוה פירושה וקטן גובה את העירוב צפית משויה לזה חדא דירה וקטן לאו מידי עביד:
למקום

(א) [צ"ב י: נט. קסת.]
(ב) [נקטן סת.]. א [נעיל]
מח: (ד) [יוש' עירובין]
פ"ה ה"ה (ס) צמ"ה:
אמרי, (ז) [אבות פ"ה מ"א]

מוסף רש"י

מדת סדרים. זה נהנה זה
לא חסר (צ"ב יב: לא הוי
עוין טובה (בחובות קג)
אין מהנה למידי אפי'
שלין חסר נבך כלס
(רשב"ם צ"ב יב: נט) מדת
מדות דמתן (אבות פ"ה
מ"י) האומר עלי שלי שש
שלין זו מנה צינות ויש
אומרים זו מדת סדום
(רשב"ם צ"ב יב: ססח).
מאנשי וורדינא. שם
מקום (נדח יט) אס
קטנים ואי עין צממון הוי
(צ"ב צ"ב). חמשה שגבו
את עירובן. שיהיו דלין
נחצר אחת וגבו מכל אחד
את עירובו להחיר לא
חלין להוציא חממין נחצר
(רע"ה חח). ונתנוהו
בשני כלים. צבית אחד
עירוב משום
דירה. דעת שמעון צו
הפת של עירוב הוי כאלו
כולן דלין צבית ונמנא לא
נחצר משתמשות צבית אחד
(סוכה ג).

רבינו חננאל

תניא כשמואל אמר רבי
שמעון למה הדבר דומה
לשלוש חצירות הפתוחות
זו לזו כו'. עד חכמים
אומרים שלשתן אסורות.
ואודא שמואל לטעמיה
דאמר שמואל חצר שביח
שני מבואות עירבה עם
שניהם אסורה עם שניהם,
כחכמים דאמרי שפסיתין
אסורות זו עם זו. לא
עירבה עם שניהם אסרת
על שניהם. במבוי אחד
רגילה לערב עמו ואסור.
והאמר שאינה רגילה עמו
מותר. ואם חזרה חצרו צו
ועירבה עם מי שלא היתה
רגילה לערב עמו, הותר
המבוי שהיתה רגילה בו
שכבר סילקה עצמה מן
המבוי הווי חזרה על
האחר. ואם עירבו בני
המבוי שהיתה רגילה חצר
זו לערב עמהן, וזו החצר
לא עירבה עמהן ולא
עם בני מבוי האחר,
וגם בני אותו מבוי דאין
לעצמם לא עירבו, דוחין
זו החצר שלא עירבה
עמהן אצל המבוי שלא
עירב ואומרים שמכלל
אותו מבוי הוא, שכני
אותו מבוי אין מפסיתין
כלום. דבלא זו נמי אסורין
קו דהא לא עירבו. כי
מטעמא דבדחיהו למשה
בני המבוי שהיתה רגילה